

УДК 631.5:633.2/.3

Ярошук М. О., здобувач вищої освіти спеціальності 201 «Агрономія»
Свистунова І. В., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва
Національний університет біоресурсів і природокористування України
e-mail: irinasv@ukr.net

БІОЕНЕРГЕТИЧНА ЦІННІСТЬ БОБОВО-ЗЛАКОВОЇ СУМІШІ ОДНОРІЧНИХ КУЛЬТУР ЗАЛЕЖНО ВІД ЕЛЕМЕНТІВ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ

Ефективне ведення галузі кормовиробництва повинно базуватися на використанні енергозберігаючих технологій вирощування кормових культур, здатних забезпечити максимальний вихід кормових одиниць, перетравного протеїну та валової і обмінної енергії з одиниці площі. Одним з екологічних та енергозберігаючих методів підвищення продуктивності ріллі є створення високоврожайних сумішних посівів бобових та злакових трав. Будь-яка нова або вдосконалена технологія вирощування сільськогосподарських культур повинна проходити обов'язкову оцінку з точки зору її економічної та біоенергетичної ефективності. Це обумовлено тим, що кожен товаровиробник орієнтований на отримання прибутку, а тому доцільність упровадження певних елементів технології повинна підтверджуватись не лише високою продуктивністю культури, а й відповідністю сучасним вимогам щодо економії ресурсів та енергозбереження.

Для оцінки ефективності вирощування змішаних посівів ярого тритикале і посівного горошку на зелений корм було проведено економічні та енергетичні розрахунки.

Польові дослідження проводили на землях ПСП «Шевченківське» Київської області на типовому малогумусному чорноземі. Сівбу горошку та тритикале в контрольних варіантах здійснювали звичайним рядковим способом у нормі 2,0 і 5,0 млн схожих насінин/га відповідно. У зміша-

них посівах норми висіву культур змінювалися згідно зі схемою досліджу.

Оскільки основна частка витрат у структурі собівартості продукції тваринництва припадає на корми, саме вони визначають рівень продуктивності й економічну доцільність ведення галузі. У ході дослідження встановлено, що найвищі показники рентабельності отримано на варіантах без внесення добрив: у чистих посівах тритикале – 159%, у горошку – 283%, у змішаних посівах – від 148 до 205% залежно від співвідношення культур (50:50, 60:50, 70:30). Застосування мінеральних добрив сприяло зниженню рентабельності: при внесенні 30 кг д. р. азоту – до 115–136%, при 60 кг д. р. – до 113–118%, при застосуванні повного мінерального добрива в нормі $N_{30}P_{45}K_{45}$ – до 31–44%. Найвищу економічну ефективність показала суміш із нормою висіву злакової культури на рівні 60% від повної та бобової – 40%.

Енергетична ефективність вирощування сільськогосподарських культур, зокрема бобово-злакових сумішей, визначається коефіцієнтом енергетичної ефективності. Серед усіх варіантів досліджу найбільш енергетично доцільним виявився змішаний посів тритикале та горошку за співвідношенням 60:40 від повної норми та за умови внесення повного мінерального добрива ($N_{30}P_{45}K_{45}$). У цьому випадку коефіцієнт енергетичної ефективності становив 2,38.

УДК 632.7.951:633.11

Ящук Н. О., кандидат с.-г. наук, доцент
Завгородній В. М., кандидат с.-г. наук, доцент
Цехмайстрок А. Р., Небрат Д. Р., студенти
Національний університет біоресурсів і природокористування України
e-mail: yazchsuk@gmail.com

СТІЙКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ РІЗНИХ СОРТІВ ДО КОМІРНИХ ШКІДНИКІВ

На етапі «від збирання до реалізації або переробки» серйозну загрозу становлять комірні шкідники, які є надзвичайно небезпечними для збереження врожаю. За даними ФАО, щороку шкідники запасів знищують до 15% світового врожаю зерна, а в деяких країнах ці втрати можуть сягати 50%. В Україні щорічні втрати від шкідників становлять щонайменше 4 мільйони тонн зерна. Одним із найефективніших способів боротьби зі шкідниками є використання стійкості зерна, яка може слугувати базовим методом контролю, особливо в поєднанні з іншими заходами за потреби. Стійкість зерна до комірних шкідників є ключовим елементом біологічної системи захисту, тому селекційна робота за цією

ознакою може бути обов'язковою вимогою під час створення нових сортів.

Метою досліджень було встановлення впливу сортових особливостей зерна пшениці на рівень заселення комірним довгоносом. Дослідження проводились із зразками зерна пшениці сортів 'Лісова пісня', 'Злука', 'Бурштин' та 'Орійка' на базі лабораторій кафедри технології зберігання, переробки і стандартизації продукції рослинництва ім. проф. Б. В. Лесика НУБіП України упродовж 2023–2024 рр. Аналізуючи чисельність комірною довгоносом, найбільшу кількість шкідників спостерігали в зерні пшениці озимої м'якої сорту 'Лісова пісня' (понад 2000 штук в одному кілограмі в явній формі та 23% у прихованій формі).